

Een artikel over biodiversiteit in stadstuinen motiveerde Han Beeuwkes tot het registreren van waarnemingen in zijn 'tuin', een dakterras op de dertiende etage van de Arcadia-flat in Zwolle. 's Zomers is de zon meedogenloos voor elk grassprietje dat zich waagt op de kale grindvlakte. Alleen een enkel (korst)mos en muurpeper lijken te overleven. Of gebeurt er meer?

Mijn daktuintje

OASE

Onder een raam en naast de regenpijp blijft na een bui het water ietsje langer staan dan elders. Dat blijkt net genoeg voor straatgras. Het breidde zich lekker uit en werd een voedselplek voor mussen en houtduiven. Onder het gevormde grasmattje ontstond een humuslaagje van enkele centimeters; genoeg om vocht vast te houden. De eerste levensvoorwaarden waren er: zon, water en mineralen (grind/kalk).

UITKLOPFLORA

Elke florist kent het. Na een excursie ga je de vondsten nog eens bekijken en zo nodig herdetermineren. Daarna is het uitkloppen geblazen: jas, trui, sokken, linnen draagtas, broek en schoeisel. Op dertien hoog gebeurt dat door een geopend raam. De wind blaast alles in één keer weg. Determinatieresten verdorren. Je ziet er niets meer van terug. Denk je.

Maar dan wordt het voorjaar. Je ziet opeens bladrozetjes verschijnen. Nog nooit eerder opgevallen. Je peinst wat af. "Wat zou dat toch zijn?" Zonodig giet je er wat extra water op en verder is het een kwestie van geduld. In spanning wacht je af. Na enige dagen worden de rozetjes herkenbaar als hartvormige, een beetje vlezige blaadjes... En dan *eureka*: Deens lepelblad (*Cochlearia danica*)! Wie had dat nu verwacht?! Niet één enkel plantje, nee, een heel plakkaat... Ook verscheen er plotseling muurpeper. Deze plant breidt zich elk jaar uit, mede doordat kauwen het hele grindoppervlak bijkans omploegen en de stengeldelen verspreiden. Het is een jaarlijks terugkerend genieten als die dorre vlakte plotseling tot leven komt door het verschijnen van kleine gele 'muurpepereilandjes'.

Nog leuker is het dat op de bloemen van bloeiende muurpeper altijd steenhommels verschijnen. Hoe weten ze het te vinden op die hoogte?

SOORTENLIJSTJE

Deens lepelblad heeft het twee jaar goed gedaan en is daarna verdwenen. Maar er kwamen nieuwe onverwachte soorten, zoals wit vetkruid. Ik heb een soortenlijstje bijgehouden en de bloeitijd van muurpeper en wit vetkruid in de periode 2003-2008 genoteerd. Muurpeper bloeit de eerste week van juni en ongeveer anderhalve week later volgt wit vetkruid. De jaren 2006 en 2007 gaven een afwijkend beeld; toen begon de bloeiperiode elf tot veertien dagen later...

Ieder voorjaar ben ik ontzettend nieuwsgierig welke plantjes ik met blijdschap mag begroeten. In de loop der jaren passeerden allerlei soorten die het een poosje uithielden, maar nooit langdurig wortel schoten. Hier volgt een weergave: steenkruidkern, rood guichelheil, grote ereprijs, veldereprijs, kleine veldkers, akkerviooltje, gewone veldbies, vroegeling, gewoon langbaardgras, straatliefdegras, eenjarige hardbloem, zachte ooievaarsbek, reigersbek, vogelmuur, smal tandzaad (naast de waterafvoer), vlas, biggenkruid, kleine leeuwentand, rogge, herik en... trostomaatjes (dertig stuks geoogst!), zandraket, struisgras, straatgras, kandelaartje, hemelsleutel (komt niet tot bloei), koolzaad, zwarte mosterd, vingerhoedskruid. Voorwaar een mooie lijst.

Naast al die planten, vallen er ook vogels, vlinders en kevers waar te nemen. En zelfs zoogdieren. Elk jaar zie ik dwergvleermuizen.

OVERLAST

Dit jaar zweemde er een mild gerucht over de etage: "Die rommel onder meneer zijn raam". Ik begreep de boodschap en heb de hele zoi gewied en opgeruimd, maar wél alles tot de laatste zandkorrels uitgeklopt op het grind. Van mijn humuslaagje blijven ze af!



Het is een jaarlijks terugkerend genieten als de dorre vlakte plotseling tot leven komt door het verschijnen van gele 'muurpepereilandjes'.

ALLE FOTO'S BIJ DIT ARTIKEL: HAN BEEUWKES



Rood guichelheil (*Anagallis arvensis*)



Grote ereprijs

Han Beeuwkes is lid van de KNNV-afdeling Zwolle.

Literatuur

BREMER, P. (2006), De tuin als poort naar de wereld en als studieobject. *Zwols Natuurtijdschrift*, 13(1): 4-9.